

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci žalobce: **J. B.**, proti žalovanému: **Katastrální úřad pro Pardubický kraj**, katastrální pracoviště Svitavy, se sídlem Lanškrounská 1900/2a, Svitavy, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 8. 2. 2012, č. j. 52 A 3/2012 - 15,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích usnesením ze dne 8. 2. 2012, č. j. 52 A 3/2012 - 15, zamítl návrh, aby byl žalobci (dále jen „stěžovatel“) pro řízení o žalobě podané proti rozhodnutí Katastrálního úřadu pro Pardubický kraj, katastrální pracoviště Svitavy (dále jen „katastrální úřad“), ze dne 9. 11. 2011, sp. zn. OR-292/2011-609 ustanovil zástupce z řad advokátů. V odůvodnění usnesení krajský soud s odkazem na ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. uvedl, že nejprve posuzoval žalobu z hlediska její úspěšnosti a dospěl k závěru, že je zjevně neúspěšná, neboť směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je možno podat odvolání. Stěžovatel přesto, že byl poučen o možnosti podat řádný opravný prostředek, jej nepodal. Nepřípustnost žaloby vylučuje, aby mu soud pro řízení o žalobě ustanovil zástupce, neboť není splněna podmínka nezbytné potřeby ochrany práv. Proto již krajský soud nezjišťoval majetkové poměry stěžovatele.

Proti tomuto usnesení podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost, ve které namítal, že napadené usnesení spočívá na nesprávném právním posouzení věci a řízení trpí procesními vadami (nedůvodné zamítnutí návrhu, nedůsledné šetření a posouzení), které měly za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Uvedl, že podal návrh na opravu chyby v katastrálním operátu, neboť podle výpisu z evidence nemovitostí je v katastru nemovitostí pro obec Chotěnov v k. ú. Olšany evidována původní parcela pod č. 47 o výměře 51 m^2 a nyní je evidována pod č. 294/22, což neodpovídá skutečnosti. Tato parcela měla sloužit jako cesta pro přístup na pozemek vlastníka a byla zakreslena v katastrální mapě již v roce 1730. Při obnově katastrálního operátu mapovou digitalizací došlo k pochybení, kdy část parcely, kterou otec stěžovatele neprodal novému majiteli, aby si zachoval přístup ke svým pozemkům, byla vyměněna za jinou část a je nyní nepřístupná. Rovněž byla snížena její výměra. Podle stěžovatele katastrální úřad jeho návrh zamítl bezdůvodně a krajský soud jeho žalobu zamítl. Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení, případně aby sám v dané věci rozhodl. Zároveň stěžovatel požádal, aby mu pro řízení o kasační stížnosti byl ustanoven zástupce, který doplní a rozšíří kasační stížnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel, přičemž neshledal vady uvedené v odstavci 4 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

S ohledem na specifický charakter napadeného usnesení nepožadoval Nejvyšší správní soud zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost a netrval ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Jak již bylo judikováno v rozhodnutích Nejvyššího správního soudu, osvobození od soudních poplatků i právo na právní zastoupení je navázáno na posouzení poměrů konkrétního žadatele. Pokud nejsou splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, je rovněž vyloučeno i právo na bezplatné právní zastoupení. Domáhá-li se stěžovatel podanou kasační stížností přezkoumání rozhodnutí, zda mu má být ustanoven zástupce z řad advokátů, pak by se uplatňováním požadavku povinného zastoupení advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.) jen řetězil problém, jenž má být v řízení o této kasační stížnosti vyřešen (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 – 37, a ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 – 77, oba dostupné na www.nssoud.cz). Protože z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, proti jakému rozhodnutí stěžovatel brojí, z jakých důvodů a čeho se domáhá, považuje za této situace Nejvyšší správní soud za nadbytečné ustanovení stěžovateli zástupce pro řízení o kasační stížnosti, a to i s ohledem na předmět řízení, kdy je posuzována důvodnost zamítnutí stěžovatelovy žádosti o ustanovení zástupce.

Podle ust. § 35 odst. 8 věta prvá před středníkem s. ř. s. může předseda senátu na návrh ustanovit navrhovateli, usnesením zástupce, jímž může být i advokát, jsou-li u navrhovatele předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv.

Podle ust. § 36 odst. 3 věta první až třetí s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků

zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, žádost o osvobození od soudních poplatků zamítne.

Podle citovaných ustanovení je ustanovení zástupce vázáno na kumulativní splnění dvou podmínek. První podmínka je odvislá od splnění předpokladů pro osvobození účastníka od soudních poplatků, což znamená, že jednak navrhovatel doloží nedostatek prostředků a jednak se nebude jednat o „zjevně neúspěšný návrh". Druhou podmínkou je, že zástupce je třeba k ochraně práv navrhovatele.

Při posuzování, zda jsou splněny zákonné podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků je třeba, aby se soud nejprve zabýval a vypořádal s otázkou zjevné neúspěšnosti žaloby a teprve poté přihlížel k majetkovým poměrům žadatele o osvobození. Opačný postup, tj. primární zjišťování nedostatku prostředků žadatele a teprve následné zkoumání zjevné nedůvodnosti návrhu, by totiž bylo v rozporu se smyslem citovaného ustanovení. Důvodný byl proto postup krajského soudu v předmětné věci, když se nejprve zabýval otázkou zjevné úspěšnosti žaloby stěžovatele.

Katastrální úřad je orgánem státní správy příslušným k rozhodnutí o stěžovatelově návrhu na opravu chyby v údajích katastru nemovitostí podle ust. § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 359/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Napadené rozhodnutí vydal katastrální úřad podle ust. § 8 odst. 5 zákona č. 344/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů a proti němu mohou účastníci řízení podle ust. § 81 a § 86 zákona č. 500/2004 Sb., v znění pozdějších předpisů, podat ve lhůtě 15 dnů ode dne jeho doručení odvolání k zeměměřickému a katastrálnímu inspektorátu. O tomto postupu byl stěžovatel v napadeném rozhodnutí katastrálního úřadu řádně poučen. Podle obsahu správního spisu není zřejmé, že by stěžovatel bylo proti napadenému rozhodnutí podal odvolání, a stěžovatel to ani neuvádí.

Podle ust. § 5 s. ř. s. se lze ve správním soudnictví domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon a nestanoví-li s. ř. s. nebo zvláštní zákon jinak. Soudní ochrana tedy nastupuje až poté, kdy jsou vyčerpány možnosti nápravy nezákonného nebo vadného správního rozhodnutí prostředky v rámci správního řízení. Tento obecně stanovený důvod nepřípustnosti žaloby je pak uveden i v ust. § 68 písm. a) s. ř. s., podle něhož je žaloba nepřípustná tehdy, pokud žalobce nevyčerpal řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon, ledaže rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu jeho práv změněno k opravnému prostředku jiného.

Co lze rozumět pod pojmem „zjevně neúspěšný" není vymezeno v s. ř. s. Tento pojem pak byl vyložen v judikatuře Nejvyššího právního soudu v rozsudku ze dne 24. 3. 2006, č. j. 4 Ads 19/2005 – 105, publ. pod č. 909/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz, tak, že *„zjevná neúspěšnost návrhu by měla být zjistitelná bez pochyb, měla by být nesporná a naprosto jednoznačná bez toho, aby bylo prováděno dokazování"*. Tak je tomu i v dané věci, když skutečnost, že žaloba byla podána před vyčerpáním řádných opravných prostředků, a je tedy nepřípustná, byla bez dalšího zjevná při jejím podání a nebyla závislá na

předběžném posouzení povahy návrhu či jakémkoliv dokazování. Žaloba stěžovatele směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je možno podat odvolání k zeměměřickému a katastrálnímu inspektorátu a stěžovateli nic nebránilo, aby takové odvolání podal a vyčkal rozhodnutí o tomto opravném prostředku. V případě, že by jeho odvolání bylo zamítnuto, mohl proti zamítavému rozhodnutí o odvolání podat žalobu ke krajskému soudu.

Proto závěr krajského soudu, že stěžovatel nesplňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a v důsledku toho mu nemůže být na jeho žádost ustanoven zástupce z řad advokátů, je v souladu se zákonem.

Nejvyšší správní soud se v řízení o kasační stížnosti proti napadenému procesnímu usnesení nemohl zabývat stížními námitkami, které směřují proti meritu věci.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a katastrálnímu úřadu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. dubna 2012

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně

senátu